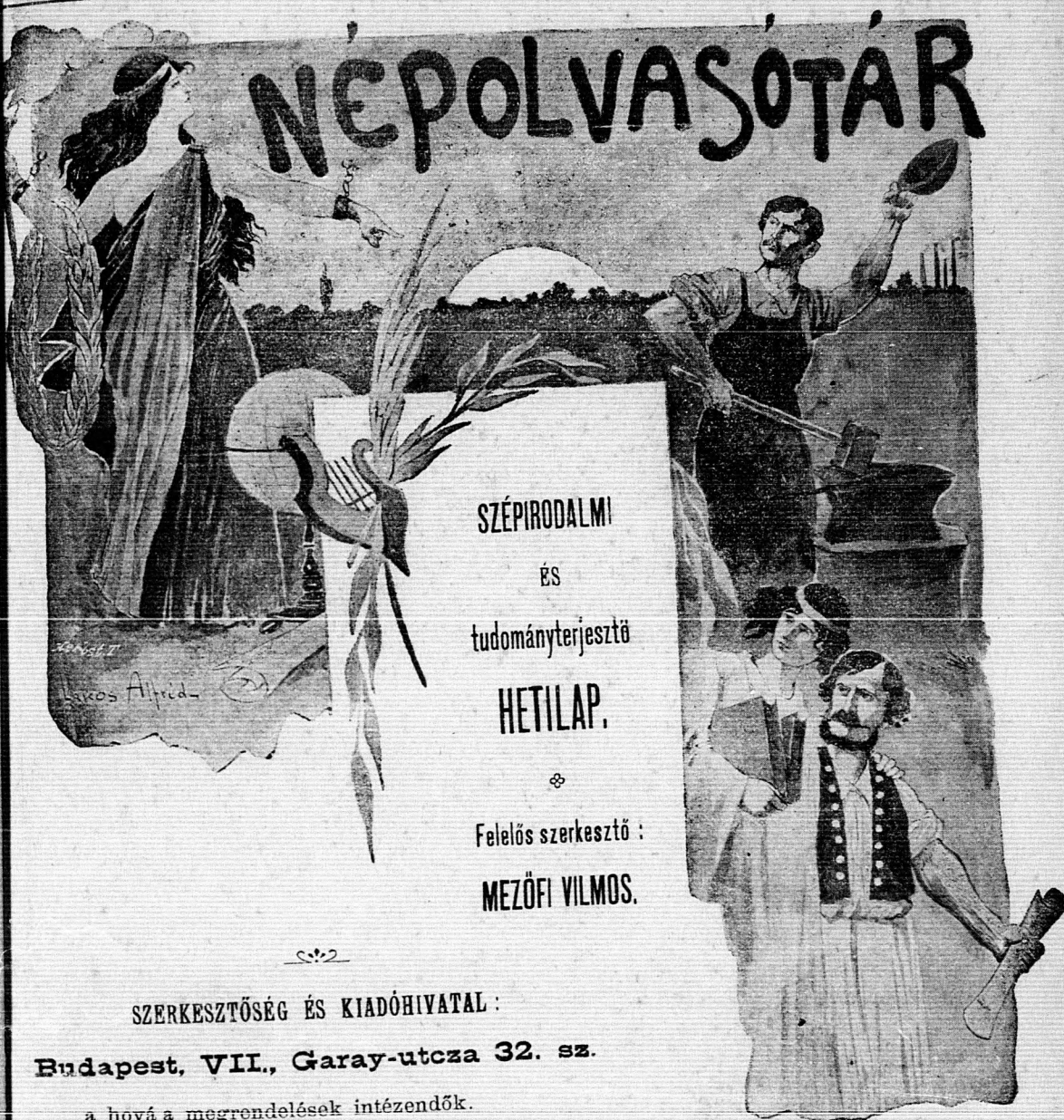

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI

ÉS

tudományterjesztő

HETILAP.

✻

Felelős szerkesztő :

MEZŐFI VILMOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :

Budapest, VII., Garay-utczá 32. sz.

a hová a megrendelések intézendők.

Tartalom :

Igazmondás. (Migray József). — Sem úr, sem szolga. — Pincevirágok. (Kóbor Tamás).
Meglakolt. Képhez. — A filiszter. (Kozma Andor) — Az ingyenélő. — A szerelem-
bolondjairól. — „Vigyen el az ördög.” (Palágyi Lajos). — Vastag Vilmos. Történelmi
tanulmány. (Folyt.) — Nemzetgazdasági igazságok. — Szellemszikrák. — Külön-
félek. — Világkrónika. — Szerkesztői üzenetek. — Képtalány.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Előfizetési ára negyedévre 1.20 kr., félévre 2.40 kr.

Megjelenik minden vasárnap.

Negyedévi és félévi előfizetőinket, a kiknek előfizetése a jelen számmal lejár, előfizetésük sürgős megújítására kérjük.

*

A gyűjtőiv tulajdonosokat, akik ivateket kihordóinknak eddig át nem adták: arra kérjük, hogy a gyűjtés eredményét velünk tudatni sziveskedjenek. Ha csak egy név van a gyűjtőiven, akkor is küldjék meg a szerkesztőségnek.

*

A „**Világfelforgatók**“ és „**Uj világ**“ ezimü regényeinkhez az együttes bekötési táblák már a jövő héten készen lesznek. Az aranyozott, csinos bekötési táblák egyenként 25 krért, vidéken 30 krért lesznek kaphatók.

*

Az új esztendőre kiosztásra kerülő négy színben nyomott gyönyörű szabadságkép bekeretezéséről annyiban gondoskodni fogunk, hogy egy vállalkozóval megállapodásra jutunk, aki a keretezést minden egyes előfizetőnek költségén **olcsón** elvégezze. A jutalomkép ára keret nélkül Budapesten 20 kr., vidéken 25 kr. A képek erős tokban lesznek szétküldve, hogy kár ne essék bennük.

*

Uj előfizetőink is megkapják ujesztendőre a jutalomképet, ugyszintén Bebel Ágostonnak világhírü művét „**A nő a múltban, jelenben és a jövőben,**“ Budapesten 25 és vidéken 35 kr. ráfizetés mellett.

*

A „**Titkos Bünök**“ czimü regényünk megelőző füzetei kaphatók, azokra tehát új megrendelőket szivesen fogadunk. Kérjük lapunk barátait, hogy kövessenek el mindent a „**Népolvasótár**“ térjesztése érdekében. Eddig is bebizonyítottuk, hogy ígéletünk nem volt üres szó, hogy minél több olvasónk akad, annál tartalmasabb és csinosabb lesz a „**Népolvasótár**“. A jövőben sem szününk meg ez irányban haladni.

97

NÉPOLVASÓTÁR

27. szám.

Budapest, 1897. október 31.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

⊗ Szerkesztőség és kiadóhivatal Garai-utca 32.

Igazmondás.

Arany kalászt ringató
„Ékes rónaság,
Mint bámul és mint csodál
Az egész világ.

Megcsodálják sík tered
Dús kalászeit,
A népet, mely elveti
Termő magvaid.

Nagy munkájokért ugye
Boldogság a bér?
. . . . Rabbilincs és egy darab
Penészes kenyér!

Migray József.

Sem úr, sem szolgál.

Egy országban bámulatos mozgalmat vettem észre, mintha lázadás tört volna ki. Megszámlálhatatlan embersokaság folyamként zug keresztül-kasul az utcákon és nyilvános tereken. Az általános zajból időközönként a következő szavak jutottak füleimhez:

Honnét a csoda? honnét a borzasztó, titokteljes kegyetlenkedés? Nagyszámu nemzet vagyunk és mégis hiányzanak a munkáskezek; kitűnő minőségű földeink vannak és hiányzanak az élelmiszerek; tevékenyek, munkások vagyunk és szükségben élünk; roppant adót fizetünk és azt mondják: hogy mind nem elég! Békében élünk szomszédainkkal és még sincs biztonságban személyünk és vagyonunk. Ki a mi titkos ellenségünk, aki elemészt bennünket?

A sokaság közül egy szózat felelt: Tűzzetek ki magas lobogót, mely körül gyülekezzenek azok, kik hasznos munkáik által a társadalmat fenntartják és táplálják; — és akkor meg fogják ismerni az ellenséget, mely rajtuk élösködik.

A zászlót kitűzték és a nemzet rögtön két egyenlőtlen és egymástól elütő csoportra oszlott fel. Az egyik rész beláthatatlan sokaságú volt. Rongyos ruházatuk, sovány, kiaszott vonásaik elárulták a nyomor és munka bajnokait. A másik rész kis csoportja az arany és ezüsttel himzett ruhák gazdagságával, jól táplált testeivel tünt ki, ez elárulta a hegyélést és tulbőséget. Midőn ez embereket figyelemmel szemléltem, rájöttem, hogy a nagy tömeg földmivesek, kézimunkások, kereskedők és a társadalomnak hasznos más tagjaiból áll; és hogy a kis csoportban csupán papok, szerzetesek minden osztálya, pénzügyérek, lovagok, udvari szolgák, katonák és a kormánynak hivatalnokai vannak.

A két csoport bámulva nézte egymást. Az egyiknél haragot és boszút, a másiknál egy nemét a rémületnek láttam keletkezni. A nagy tömeg mondá a kisebbnek:

Miért különítettétek el magatokat tőlünk, avagy nem tartoztok-e ti is közibénk?

Nem, — mondá a csoport, — ti vagytok a nép, mi az előkelők, kiknek más törvényeink, más szokásaink és megkülönböztetett jogaink vannak.

A nép: Mit műveltek ti a mi társadalmunkban?

Az előkelők: Semmit; mi nem vagyunk munkára teremtve.

A nép: Mi uton szereztetek magatoknak oly nagy vagyont?

Az előkelők: Ugy, hogy fáradságosan kormányozunk titeket.

A nép: Ezt nevezitek ti kormányzásnak? Mi munkálkodunk és ti élveztek, mi termelünk és ti elpredáljátok! A gazdagság tőlünk ered és ti birjátok! Előkelő emberek! kik nem a nép vagytok, alakítatok magatokból nemzetet és kormányozzátok azt!

A kis csoport tanácskozni kezdett. Néhányan így szóltak: Egyesülnünk kell a néppel, terheiben osztoznunk kell. Mások azt mondták: Szégyen és gyalázat lenne, a söpredék közé vegyülni, a mely arra való, hogy nekünk szolgáljon. Mi e hon meghódítóinak tiszta és nemes fajából származunk; mi a tömeg előtt, a mi származásunk és jogainkra fogunk hivatkozni. Erre ez utóbbiak a néphez fordulva mondták:

Nép, ne feledd, hogy a mi elődeink ezt az országot meghódították és hogy a te fajodnak csak azon feltétel alatt hagyták meg életét, hogy bennünket szolgáljon. Ez a mi szövetségi kötvényünk és ez a szokásba vett és az idő által szentesített kormány-rendszer.

A nép: Szeplőtlen faja a hódítóknak! Ugyan mutasd meg nekünk származási fáidat, hogy láthassuk, ha vajjon az, a mi az egyesre nézve csalás és lopás, erény lehet-e egy nemzetnél?

Ekkor minden oldalról hangos szavakkal kezdék a nagyszámu nemesek neveiket, származásaikat, rokonságaikat felsorolni. Elmondták, hogy a nagyapjuk, ősapjuk, miután valahogy meggazdagodott, pénzért vásárolta nemességét. S kitünt, hogy csak igen csekély számu család maradt valódi régi származásu. „Lássátok! — mondá erre a nép — ezeket a paraszt arisztokratákat, kik magukat hires régi családoknak tartják!” és nagy hahota keletkezett.

Hogy azt lecsillapítsák, a nemesek így intették a népet: Hű és jámbor nép! Ismerd el törvényes fensőbbiségünket; ezt a császár akarja és a törvény parancsolja.

A nép: A császár és a törvény jogszerint csupán a nép javát akarhatják.

A polgári hivatalnokok: A törvény azt akarja, hogy ti engedelmeskedjete!

A nép: A törvény a közakarat és mi egy újabb rendet akarunk.

A polgári hivatalnokok: Azon esetre ti lázadók lennétek?

A nép: A nemzetek nem lázadhatnak fel, csupán a zsarnokok lehetnek lázadók.

A katonák főnökei kiváltak a többi közül, hogy mondják: A nép félénk; meg kell őt fenyegetni és a hatalomnak engedni fog. Katonák! fenyítsétek meg e szemtelen csoportot!

A nép: Katonák, ti a mi véreink vagytok, bánthatjátok-e testvéreiteket? Ha a nép elvész, ki fogja majd a hadsereget táplálni?

És a katonák levették fegyvereiket és szóltak vezéreikhez: Mi a néphez tartozunk, mutassatok minékünk más ellenséget!

Most a főpapok szólottak: csak egy eszköz van; a nép babonás, az Istennel és a vallással kell engedelmességre bírni.

„Kedves testvérek, kedves gyermekek — ugymond — az Isten rendelt minket, hogy titeket igazgassunk!”

A nép: Mutassátok meg nekünk mennyei megbizatástokat!

A papok: Hitre van szükségtek, mert az ész tévutra vezet.

A nép: Tehát ti ész nélkül kormányoztok?

A papok: Isten békét parancsol és engedelmességet rendel.

A nép: A béke igazságot feltételez és az engedelmesség ismerni akarja a törvényeket.

A papok: az emberek csak azért élnek a földön, hogy szenvedjenek.

A nép: Helyes, de mutassatok ti erre jó példát. Szenvedjete, nélkülözzete ti első sorban.

A papok: Megélhetnétek ti császárok és urak nélkül?

A nép: Mi zsarnokok nélkül akarunk élni!

A papok: Tinéktek szószólók s közbenjárókra van szükségtek.

A nép: Közbenjárók Istennel és császároknál az udvaroncok és a papok! Ez a közbenjárás igen költséges. A jövőben majd csak mi magunk fogjuk intézni dolgainkat.

E szavaknál a kis csoport elkiáltá magát:

„El vagyunk veszve. Ez a nép fel van világosulva!”

A nép: A világ meg van mentve. Miután felvilágosodtunk, nem fogunk visszaélni erőnkkel. Mi jogainkat követeljük. A multat feledni akarjuk. Rabszolgák voltunk, most, mint urak parancsolhatnánk, de mi csak szabadok akarunk lenni és azok vagyunk! Nincs többé sem úr, sem szolgálga.

Pinczevirágok.

(Egy agglegény emlékirataiból.)

Irta: **Kóbor Tamás.**

Apámra nem emlékszem ebből az időből. Csak annyit tudok, hogy néha, nagy ritkán jött egy sokpecsétes levél, melyet a nagyobbik bátyám olvasott föl az édes anyámnak. Ilyenkor a szegény asszony sokat sirt, de örültem minden levél érkezével, mert az nap hust kaptunk ebédre. Amerikából jött a levél, apától. Csak annyit tudtam. Mikor kiment Amerikába szerencsét próbálni, nem multam még három esztendő. Ebből az időből mindössze egyetlen örömteli nap emléke maradt meg. Hurczolkodtunk. Egy nagy udvar földszíntjéről, mely tele volt ültetve akáczfákkal, lehurczolkodtunk egy meredek lépcsőjű pinczébe, melynek ablaka, ajtaja az utcára nyílt. Azelőtt apának asztalos műhelye volt, most pedig a lakásunk. Édes anyám szegény jó arcza, azóta még komorabb és még jobb volt, a testvérek is úgy jártak, mintha halott volna a háznál és néném, aki az ölében vitt, a félkezével egyre a könnyeit törülgette. Én azonban boldog voltam, hogy pinczébe költözködtünk és ott fogunk lakni.

Mondják — és most magam is tudom, — hogy jó gyermek voltam. Olyan, aki nem sok bajt okoz a nagyoknak. Nem sir, nem akaszkodik senkire, hanem szép csöndesen eljátszogat magában. Nagy sor az szegény embereknél, akiknek mind a két keze tele van dologgal. Nappal'on át anyán kívül nincs otthon senki; ki iskolába jár, ki munkába. Anya pedig főz, tisztogat és sir. Délután szabadabban lélegzik s ilyenkor nézne a gyerek után is, hanem a gyerek jobb szeret magában lenni. Nem is igen akadni rá. A pinczének három része van: elől a legvilágosabb, ez a lakás, onnan alkovszerűen nyílik egy másik, ez a raktár s ebből egy keskeny sikátor vezet a harmadikba, ez a műhely.

Nekem ez volt a kedves tartózkodó helyem. Altató-dal nem dajkált álomba, mert nem szinesítette be lelkemet. Magam szöttem a mesék szines fonalát ott a magános, mély pinczében a gyalupad alatt kuporogva és babonás érdeklődéssel nézegetve a sokféle gyalut, kalapácsot, üllöt, a csavarokat, a fogókat, körös-körül az állványokat, a munkának ezt a kihalt világát, melyet belepett a por, telenőtt a pókháló . . . Az ott maradt gyaluforgács olykor suhogott, egér vagy patkány osont rajta keresztül, messze magasságból tenyérnyi kis üvegtáblákon keresztül erőtlenül, szürkén pislantott le a hamar muló világosság. És mert nőtt az árnyék s kalandosan elmosódtak az egyes tárgyak körvonalai, a kis fiu nem félt a magánosságtól, hanem megszerette. Minden tárgy megelevenedett, az esztergapad kereke pörögni kezdett, a gyalu végigszaladt a deszkán, a forgácsok vígan táncoltak. A patkányok, az egerek meg kíváncsian osztozkodtak a látvány gyönyörűségében. Ó, milyen szép álom volt az, nap-nap után a kísérteties, elhagyott műhelyben! Apa dolgozik, mert ott messze Amerikából, az ő keze röpi itt a gyalut, míg meg nem nő a legkisebbik fia, hogy kivegye a

kezeből. Asztalos leszek! Pörgetem az esztergapadot, csinálók szék-
ket, asztalt, szekrényt és keresek sok pénzt, hogy anya ne sirjon
annyit.

Mert a három esztendő fia is ismeri már a pénzt, tudja,
hogy ez után omlik a szülő könye. Nem tudja, hogy a szegénység
micsoda, csak azt, hogy nem szabad senkinek se tudnia róla, ha
ebédre nincs semmi. Egy öreg asszony volt az egyetlen látogatónk,
a Sári néni, aki nagyon gazdag, mert a férjének az országon
zsibárus boltja van. Amikor Sári néni jön, a kis fiúnak nem sza-
bad éhségről panaszkodni. Ha Sári néni süteményt hoz, abba nem
szabad rögtön beleharapni. A kályhában vigan pattog a tűz, rajta
sok nagy, még több kis fazék, mindegyik színültig tele vízzel, csak
az egyikben van krumpli is. Ne lássa meg senki, hogy csak
krumpli lesz ebédre. És krajezárt sem szabad elfogadni, az meg
illetlenség.

Sári néni nem is kínál már, csak amikor elmegy, a fiu hol
az asztal sarkán, hol a széken a szögletben, hol meg a zsebében
talál egy-egy forintot. Azt odaadja anyának, aki nagyot sóhajt,
mégis csak megőrül neki. S a legközelebbi látogatásnál szemrehá-
nyásokat tesz Sári néninek, hogy mit gondol felőle, hiszen annyi
mindig van, amiből megélhet. Sári néni a fejére huzza nagy fekete
kendőjét és mosolyog. Aszott arcán ilyenkor száz ráncz nyüzsög,
az idegen egészen megijedne tőle, mint boszorkánytól, a pince
kis lakója azonban neveti, boszorkányformában ismerte meg a
jóságát.

És amikor télen még fa sincs, akkor ugyan nagy a szomo-
ruság. A műhelyből kipusztult az utolsó forgács is, a vánkosból a
száraz kukoriczahéj. És hazajönnek délben a nagyok és a kicsi-
nyek és körülülük a fütetlen kályhát. És egyik sem szól és egyik
sem panaszkodik, csak nézik a ketyegő kis órát, csüggedt önzés-
ben: mikor lehet már szabadulni hazulról?!

Isten tudja, hogyan csinálta, de az utolsó perczen anya
mindig tudott valamit előteremteni. Nem volt eset, hogy mégis ki
nem gyulladt volna a kályha és a kis Paula, a tanuló varrolány,
nem szaladt volna át a pékhez. Evett mindenki, csak anya nem.
És nem sajnálta senki, mert a szegény gyermeknél csak magasabb
rendű teremtés az anya, amiért nem kell ennie, az sohasem éhes
és jóllakik, ha gyermekei esznek.

Akár volt ebéd, akár nem, az asztalfőn ott egy tányér, kés,
kanál és a legjobb szék előtte. Ez apa helye, ez szent. Nekem,
gyermeknek, babonás félelem tárgya, amiből szintén telt mesére
való. Az apa, aki nincs, aki láthatatlanul dolgozik és messze
távolból uralkodik, mint az Isten! Nem látom, de van. És érzem
a hatalmát egy kis jeges borzalom formájában, valahányszor arra
az üres helyre nézek. És félek tőle, mert anyámon is uralkodik ő.
Az az állandó teritek, mintha intézné a mi kis világunkat. Emiatt
sir oly sokat anya, ezért kellett pinczébe hurezolkodnunk, ezért
nincs más, csak krumpli.

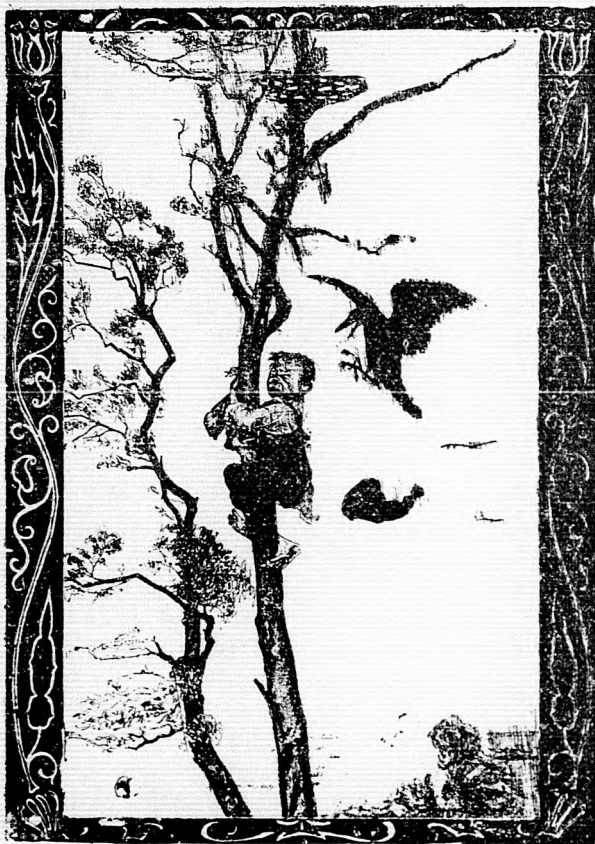
(Vége következik.)

M e g l a k o l t.

— A képhez. —

A kis Gyuri madártojást akart lopni. Szerencsésen felkuszott a fészekig és kiürítette annak tartalmát. A tojásokat óvatosan a zsebébe rakta, akárhogy tiltakoztak is ez ellen a csipogó madárfiókák és zsákmányával diadalittasan kuszott lefelé.

Az uton lefelé érte utól a veszedelem.

Az anyamadár ekkor érkezett meg, hogy táplálékot adjon a kis fiókanak. A mint meglátta a tojásrablót, egyenesen nekiment és veszettül, ütötte és csipte csőrével.

Gyuri persze halálos rémületében bög a mint a torkán kifér és elátkozza a perczet, a melyben madártojásra vásott a foga.

Ezt a szomorú tragédiát mutatja be humoros módon képünk.

A filiszter.*)

Nem rossz fiu s jól mőn dolga
 Uján bölcs és óvatos a szó,
 De hogyha rája bíztak volna,
 Még most is állna Jeriké,
 Esak suttogásra jó a nyelve
 S nincs több, mint csupán egy elve:
 Esak chosan!
 Esak titkosan!
 Esak fogd be szád, légy bölcs filiszter
 Esak így szerel minden miniszter,
 Fel hette reggel talpra toppan
 S pont tizkor ágyba letty.
 Elvögzi dolgait robotlan
 De hisse többel? — Ej dehoggy!
 Adót fizet s minta polgár:
 Soh' sem parancsol egyre szolgál.
 Esak esendesen!
 Esak rendezesen!
 Esak mindig engedelmesen!
 Miert ettől áll csupán a jóság,
 Ennyit kíván meg a hatóság.
 Mértékletes táplálkozása,
 De soha éhen nem marad!
 Jó nap szerint: bal, lenese, hása —
 És pénteken eszik halat.
 Délben vizes bor, ám sör este.
 Így tart soká ki drága teste.
 Esak gondosan,
 Esak pontosan,
 Hicsiny dologban fontosan!
 Így elmarað láz, náthia, kályog
 S így rendelék azt bölcs szabályok.
 Szeretni is kell a világon,
 De nem sokat és nem nagyon,
 S esendés házastartási ágyon,
 Mincs részben ideg és nagyon.

Esak egy fi, egy lány, — több ne legyen,
 Ha több van, az már szinte szégyen.
 Esak két gyerek,
 De az remek!
 Az Isten éket tartsa meg,
 Két szende sarj, — akárki lássa:
 Szakasztott apja, anyja mássa.

A vélemény szaporza gomba,
 Hírethataltan valami.
 De okatlan hiru és goromba,
 Hi el merészli mondani,
 Lehet hiki száz véleményben,
 De azt mind elhallgassa mélyen.
 Esak hallgatás,
 Megfentolás.
 Mincs bölcsesebb ennél semmi más,
 Hi ellentmond könnyen marakszik
 S jaj: ez vagy az még — megharagszik

Nemzet, haza — kedves fogalmak,
 De testi épség — kedvesebb,
 Harozza ne hívjuk a hatalmat,
 Miert rémletes a sir, a seb.
 Szerüljünk mindenféle harozat
 Mutassunk mindig jámbor arozat.
 Esak jámbor aroz
 És semmi haroz!
 Halálos néha cseppnyi haroz.
 Honunkéért esendesen reméljünk.
 De mindenek felett: mi éljünk.

És így tovább — él a filiszter.
 Oly chosan, oly bölcs — bután!
 Törvényt, szabályt s mindenkit tisztel
 S kugliz vasárnap délután.
 Meghizik. sürü lesz a vére,
 Meghal s — mit izjunk sírhövére?
 „Élt esendesen

*) Jámbor elégedett polgár.

És rendezsen,
És mindig engedelmesen
Vándor ne szánjad őt csak azt a
Sok élelyt, melyet elfogyasztá.“

Kozma Andor.

Az ingyenélő.

— A gazdag herék elvei. —

„Mily gyorsasággal mulik el a délelőtt!“

Igy sóhajt fel, a mikor déli fél tizenkét órákor kimászik a puha párnás ágyból.

„Segíts magadon!“ Mondja erélyesen — és inasával testére huzatja ruházatát.

„Munka nemesít“, mormogja magában és illatos havannára gyujt.

„Se éjjel, se nappal nincs nyugtom“, danolja és leül a zongorához.

„A ki dolgozik, az egyék is!“ gondolja magában és csönget az inasnak; az behozza a reggelit: Beefsteakot ökörszemmel, palaczk burgundit, azután osztrigát és sampanyi bort.

„Szükség törvényt bont!“ jegyzi meg és parancsolja, hogy a szolga még egy üveg tokajit hozzon.

„Szeresd felebarátodat, mint tennen magadat.“ danolja és megparancsolja Jancsinak, hogy a kocsit fogják be és elkocsikázik a szeretőjéhez.

„A közügyektől nincsen pihenőm!“ és elkocsikázik a . . . bankba, hogy fölvegye az igazgató tanácsosságért járó tizenkétezer forintot.

„De most a tudománynak élek!“ mondja délután és elmegy a kaszinóba, hogy a harminckét leveles bibliát forgassa.

„Ki korán kel, aranyat lel“ dadogja szakadozott szavakban, a mikor öt órákor reggel a fölkelő nappal egészen mámorosan hazafelé támolyog.

A szerelembolondjairól.

A szerelem erősebb, mint a halál, mert nemcsak hogy nem fél tőle, de sőt fel is keresi, ha nem teljesítheti leghőbb vágyát, ha nem egyesülhet azzal, akit szeret. Ezt nem én mondom, hanem egy régi bölcs, Plátó*) egy gyönyörű regében, mondván:

Kezdetben az ember mindakét nemet egyesítette magában és mióta az istenek kettéválasztották mindegyik fél keresi a maga megfelelő másik felét. A szerelem tehát nem egyéb, mint a haj-

*) Görögországban élt. A kommunista tanok hirdetője volt.

sza, amit másik felünk feltalálására indítunk. Boldogok vagyunk, ha rátalálunk; szerencsétlenek egész életünkre, ha hasztalan a kutatásunk. S tökéletlen marad az az egyes lény, amely nem talál rá másik felére, annál is inkább, mivel a kiegészedés vágya nem engedi megpihenni.

A szülők szeretete gyermekeik iránt és a gyermekek vonzalma szüleikhez szintén magasztos érzés, de mennyivel gyengébb mégis ahhoz az érzéshez viszonyítva, amit a két nem kölcsönösen egymásban fölébreszt. Kitűnik az leginkább a katasztrófákból, amelyeket előidéznek, az öngyilkossági és örülési esetekből, amik nyomukban járnak. Egy francia író, Louis Proal statisztikát készített róluk az 1890. esztendő nyomán. Hatvanhét öngyilkosság jutott egész Franciaországban azokra a szülőkre, akik nem tudtak megvigasztalódni gyermekeik halálán és 247 a szerelmesekre, akik el nem bírták viselni a szerelem csalódásait. Azonfelül sokkal veszedelmesebb is a boldogtalan szerelmesek állapota, mint a boldogtalan szülőké.

A mi a szerelmesek lelkiállapotát leginkább jellemzi, az a rögeszméjük, hogy nem látnak és nem hallanak egyebet csakis a szerelmük tárgyát. Csakis neki élnek, neki beszélnek és minden érzésük benne központosul. S ha eljönnek barátai, hogy megvigasztalják, mondván: „Ne gondoldj többé rá, vannak még szebbek is, jobbak is, akik szerelmedre méltók“, mindig csak azt hajtogatja, hogy kivüle mással nem lehet boldog, hogy nélküle mitsem ér az élet. Annyira elfogult egyedüli eszméjében, hogy képtelen az összehasonlításra és a szebbet, a jobbat nem tudja megbecsülni értéke szerint. És a szerelmesek maguk is sejtik sokszor, hogy rögeszmében vannak elfogulva. Egy fiatalember, aki féltékenységből megölte jegyesét, így vallott a vizsgálóbíró előtt: „Mintha csak megörjített volna! Nem vagyok ugyan örült, de rögeszmemmé vált, hogy ő lesz a feleségem és nem tudtam megszabadulni ettől a gondolattól.“ Egy másik hasonló esetben pedig a szerelemféltő gyilkos legjobb barátja így vallott: „Házassági terve rögeszmévé lett nála, mindenkinek csak róla beszélt és én biztosra veszem, hogy ez a rögeszme annyira megbénította józan gondolkozását, hogy félig-meddig önkivületben követte el a veres tettet.“

S innen van, hogy a tudatlan és babonás tömeg még ma is hisz a szerelmi varázsbán. „Megbabonázta a fiamat!“ panaszkodott egy dugasztag pórno déli Franciaországban, amikor vádat emelt a törvény előtt egy leány ellen, aki miatt fia öngyilkos lett. A szerelmi hájitalok, is ennek a hitnek köszönhetik nimbuszukat és van akárhány intelligens nevelésű nő is, aki féltékeny indulatában rájuk bizza magát. Ez nem egyéb, mint a szerelmi rögeszmének egy újabb megnyilatkozása.

A szerelemből elkövetett öngyilkosságokkal rokonok, bár nem azonosak amaz esetek, amikor valaki a halálba megy, mivel hozzá kényszerítik olyan egyénhez, akit nem szeret. Jellemző a két nemre, hogy férfiak csak akkor választják ilyen esetben a halált, ha más öt szeretnek, mint akit rájuk akarnak erőszakolni, a nőknél ellen-

ben elegendő a puszta irtózat, amit az idegen férfiú bennük kelt, hogy szabadulást keressenek az önválasztotta halálban.

A szerelem, amely erősebb a halálnál, nem nézi az életet sem és tulteszi magát társadalmi formákon és előítéleteken. Hány-szor örjög férfiú olyan nőért, akiről tudja, hogy nem méltó hozzá, és akit teljesen megvetne, ha nem szeretné annyira.

A szerelmi öngyilkosságok nincsenek ugyan korhoz kötve, de mégis legtöbbször a fiatalabb években fordulnak elő. A legtöbb 17—21 esztendőös korban fordul elő, de már negyven éves férfiak is megölték magukat boldogtalan szerelem miatt, sőt tudunk eseteket, amikor hetven és nyolcvan éves aggodat annyira hatalmába kerített az elkésett szenvedély, hogy be sem tudták várni, míg magától eljön értük a halál, hanem elébe mentek.

Az öngyilkosság eszközei különbözök a nem szerint. A nők az olyanokhoz nyulnak, amelyek kevesebb fájdalmat okoznak és nem éktelenítik el az arcot, meg a testet. 1888-ban 597 olyan öngyilkosság közül, amelyet tüzelő fegyverrel követtek el, 563 jutott a férfinemre és csak 34 a női nemre. A nők előnyt adnak az ágybani meghalásnak, a gyorsan ható méregnek és egyéb halálnem hijával — a kötélnek.

S végül még egy statisztikai adat: A szerelem öngyilkosságai ritkábbak falun, mint a városban és ritkábbak falun a földműves osztályban, mint az ipart üzöben, 1880-ban 23 olyan földművelést üzö öngyilkosra, akik szerelemből keresték a halált, 66 olyan jutott, akik kenyerüket valami iparral keresték. 1890-ben 35 és 88, 1894-ben pedig 44 és 139 voltak a megfelelő számok. Ezek Franciaországról szólnak, mert nálunk még nem jutottak arra a gondolatra, hogy a szerelem öngyilkosságait olyan beható módon megfigyeljék, mint azt Franciaországban régóta teszik.

„Vigyen el az ördög.“

*Mi lárma kél a Tiberis partján,
Hol máskor minden olyan esendes, néma?
Papok serege áldoz úr oltárán
Marékszámra hull az anáthéma*)!
De szól az úr: „Ha az oltár az enyém,
— És szava baljóslatúan dörög, —
Ha ezek itt Istennek szolgái!*

Akkor engem — vigyen el az ördög!“

Palágyi Lajos.

*) Átok.

Vastag Vilmos.

Történelmi tanulmány. — (Folytatás.)

A botcsinálta fegyelem a porosz hadseregre rá van nyomva; meg van vele bélyegezve; feszes, merev mozdulatán látszik a nyoma. Még bátorságában is szolgálai, ijedelmes engedelmissége rémületes. Még ma is, ha valaki ezeket a mogorva ezredeket, az ő hajthatatlan tiszteik által vezérelve látja maga előtt elvonulni, e kép inkább hasonlít egy sereg vadállathoz, melyet rémületet okozó hajsárok hajtanak, mint egy hadsereghez.

Ez a katonai viszony, elbutulást vagy kétségbeesést szült. A porosz hadseregnél az öngyilkosság járványképen pusztított: hogy a kaszánya borzalmaitól és a gyakorlatok gyötrelmeitől megszabaduljanak, önként megtizedelték magokat; Postdamban az örök a király ablaka alatt lőtték magokat föbe. Egy szörnyű eretnokség terjedt el köztök: azt mondták, hogy nyomorúságuknak csak egyetlenegy orvossága van: „a halál“, de hogy az öngyilkosságért pokolba ne jussanak, előbb egy ártatlan gyermeket kell megölni. A gyilkos maga jelentette fel magát, mielőtt a kivégeztetés színhelyére ment volna, töredelmesen megbánta a bűnét: azt reményelte, hogy az általa meggyilkolt gyermeket így kísérheti a mennyországba.

Az idegen nemzetek közül besorozott katonáknál a szökés rögeszme volt. Ez okból mindig a „fegyelem alatt levő“ sorba állították. Ez egy igen különös sereg volt; az első sorban az erőszakosan besorozott katonák voltak; a másodikban azok következtek, kik már egy kissé megadták magokat, ezeknek békében és háboruban egyaránt meg volt parancsolva, hogy ha az előttük levő sor megfutamodik, lőjjenek reá; ha a második sor is gyengülni, vagy ingadozni találna, akkor a harmadik sor, melyben a sok mindenben megpróbált, durva, edzett, mogorva, vén katonák voltak, az előttük levő két sorra tüzet adhattak. Ily móddal tehát, a zászlóaljnak minden sorában, azaz elől is, hátul ellenség volt: mindenik katona kémlelt kém volt.

Elöl az áldozatok, a tömlőczőrök hátul, a hóhérok közbül; mindenütt erőszak és mindenütt halál.

Vastag Vilmos népével is úgy bánt, mint hadseregével; osztorozója és tanítója volt. Berlin utcáin tett sétái olyan eredményt mutattak fel, mint midőn egy tigris elszabadul. Közeledésére a járókelők elfutottak; az utcák egy perc alatt üresek lettek, az ajtókat is bezárták. — Ha egy nővel találkozott, összeszidta, vagy hasba rugta: „Menj haza csavargó! Becsületes nőnek honn a helye a háztartás körül!“ Ha fiatal emberrel találkozott, rögtön befogatta és valamely ezredbe soroztatta. Ha a katonai szemle megnézésére valamelyik pap rá találta adni a fejét rögtön oda szaladt, megszidta és a szószerékbe küldte.

Azonban egyszer egy pappal nagyon megjárta. Vilmos egy ilyen találkozás alkalmával fegyver cserét próbált, s a páczaütést élceléssel akarta felcserélni; Grumkow táhornokkal a Spree

partján sétált, midőn Beausobre nevű lutheránus papot meglátja, aki, hogy a királynak helyet adjon, egész tisztelettel egy fához huzódott.

„Meglásd csak, mondá Grumkownak, milyen zavarba hozom ezt a képmutatót.“ — A pap felé fordulva azt kérdezte: — „Olvastad Moliére Tartuffejét?*) — Igen felség válaszolá Beausobre, a Fösvényt is olvastam.

„Ah! a gazember!“

Vastag Vilmos e találó és ügyes vágásra nem tudott hirtelenében mást válaszolni.

Vilmos a tudományokat és szépirodalmat megvetette. Az irodalmat bohóskodásnak, a bölcsészetet nyilvános pestisnek tartotta. A híres Wolfot száműzte, mert az mondták róla, hogy tanai mentséget nyújtanak a katonák szökésére. Fiai tanárainak a latin nyelv tanítását hivatalosan megtiltotta: „Fiaim nem fognak latinul tanulni, a mi több, senkinek sem engedem meg, hogy előttem ehhez hasonló ostobaságról beszéljen.“ Egyszer a koronaherceg tanítójára felemelte rettegett pálcáját, mert rajtakapta, hogy fia előtt az arany bullát fordította. Apja egy tudományos akadémiát alapított, melynek elnöke a nagy Leibnitz volt; Vilmos Gundling nevű bohóczát tette elnökévé, s az ország nap-tárát általa szerkesztette. Az akadémiával egyetlen egyszer tanácskozott; az volt a kérdés, hogy a champagne-i bor miért habzik, midőn kidugaszolják? Az akadémia tagjai összegyűltek, negyven üveg champagne-i bort kértek a kísérletekre s a talány megfejtésére. A király visszavonta kérdését, s a bort megtartotta. Még erényei is gyűlöletesek voltak; az igazság egy bizonyos érzetével bírt, de az igazság oly darabos, goromba és különös volt, mint azon tatár fejedelem igazságszolgáltatása, aki rabszolgája hasát felhasította, megtudandó, hogy azt a tejet, melynek ellopásával vádolták, igazán ő ette-e meg? ahhoz a török kadihoz is hasonlított, ki bírói körmenetében, a bazárt körülfutva, kardjával szolgáltatott igazságot és néhány percz alatt 100 ítéletet mondott.

Tegyük hozzá a kegyetlenség gonosz élvezetét, mert Vilmos mások boszantásában gyönyörködött, örült, ha szenvedést látott.

A részvét és kegyelem előtte ismeretlen volt. Az enyhítő körülmények felhozását nem türte, a sajnálkozást vagy könyörületet indulatot megróttá; az apró hibákra ugyanazon büntetéseket mérte, mint a valóságos bűnökre. Egy königsbergi adószedőnek nagy mennyiségű pénz hevert pénztárában; 2000 forintot saját használatára kivett belőle, helyébe egy iratot tett, melyben elismeri, hogy e pénzt a pénztárból kölcsön vette és kötelezte magát, hogy rövid idő alatt visszaadja.

Ez az ember gazdag volt, mindenki tudta, hogy vagyoni

*) Molière nevű hírneves francia vígjátékírónak ily című darabja a képmutatást állítja pelengérre, egy másik darabja pedig a fösvényt gúnyolja

állása kielégítő, és becsületessége feddhetetlen. A király véletlenül a városba érkezik, a pénztárt megvizsgálja, látja az irást, de csak azt veszi tekintetbe, hogy a pénz hiányzik s a hivatalnokot, mint hűtelen pénzkezelőt felakasztatja. 1736-ben, augusztus 12-én Vilmos a potsdami kertben pipázgatott, midőn egy Fischbach nevű asszony nagy sopánkodással hozzá szalad; férjét egy fiatal leány elcsábításával vádolta. Az ily esetet felakasztással büntették. Ő felsége rögtön szembesítette a vádlottat a vádlóval. A férfi mindent tagadott, azt erősítette, hogy állítólagos kedvesének még szállását sem tudja. A dühös feleség folyton vádolta, és a királytól igazságszolgáltatást kért; azt mondta, hogy fia egy 14 éves gyermek, bűnrészes az apjának, és a leány szállását tudja. A király a fiut is előhívatta és kikérdezte.

Ez idő alatt nagy vihar kerekedett, de Vilmos annyira belemelegedett a biráskodásba, hogy ahelyett, hogy palotájába menjen s a vallatást ott folytassa, az eső ellen sátort hozatott, és pipával szájában, nyugodtan folytatta a tárgyalást.

A fiu is épen oly határozottsággal tagadott mindent, mint apja; urok parancsára, hogy a fiut vallomásra bírják, a király kíséretében levő két bohóc a gyermeket kegyetlenül megverte, egész addig, míg eszméletlenül összerogyott; a fiu ájultan, félhalva feküdt a földön; de Vilmos még most sem tartotta az ügyet bevégzettnek. Fischbachot ismét előhívatta, a leánynyal való viszonyt ez ismét tagadta. A király négy altisztnek parancsolta meg, hogy Fischbachot példás vesszőzésben részesítsék.

„E parancsot hűségesen teljesítették, még pedig oly szigorral“ — mondja Manteuffel, ki e jelenetnek szemtanuja volt — „hogy valóságos csoda, hogy e kínzást túlélte.“ — Az ember egy szót sem szólott, inkább akart a verés alatt meghalni, mint kedvesét elárulni. „Megvallom — mondja Manteuffe', hogy ez az igazságszolgáltatás oly borzalmat ébresztett bennem, melytől még most sem tudtam megszabadulni. Fischbach és fiának megátalkodottsága nagyon meglepett, de mégsem annyira, mint az a higgadt nyugodtság, melylyel a szerencsétlenek kínzását végignézték.“

Ilyen volt vastag Vilmos atyai igazságszolgáltatása. De Vastag Vilmos saját biráskodásával nem elégedett meg, perpatvarkodó zsarnok okoskodásával a törvényszék ügyeibe is bele avatkozott. s a törvény határozatai helyett, a méltányosságról szerzett saját, goromba fogalmait érvényesítette.

Egy férj bevádolta nejét, hogy egy államtanácsossal van szerelmi viszonyban s az elválást sürgette. Miután a vádló semmi bizonyítékot nem tudott felmutatni, a törvényszék visszavetette kérését. Az elégedetlen férj erre egyenesen a királyhoz fordított, aki elítélte az asszonyt, s az elválást kimondta.

Határozata alá e szavakat írta: „Ez az ítélet sokkal helyesebb, mint azoké a bolondoké.“ Azután maga elébe hívatta a vádlót és a tanácsost: „Ez az ember a hibás?“ — kérdé az első-től; igenlő válaszra azt kiáltá: „Jól van! adj neki két jó pofont

s a gazember vegye feleségül azt a hitvány asszonyt." A pofont a megcsalt férj hűségesen megadta, de a házasság nem sült el, mert a vőlegény jobbnak látta még azon éjjel megszökni.

(Folytatása következik.)

Nemzetgazdasági igazságok.

A hosszú munkaidő következménye. Dr. Lewi németországi orvostudós könyvében így nyilatkozik a hosszú munkaidő következményeiről: „Az idegrendszer izgatottsága, a mely kimerültségnek ad helyet első sorban a hosszú munkaidő eredménye. Az illetőt gyakran heves főfájás gyötri, a mely miatt sokszor tisztán gondolkodni sem tud. Ha a túl hosszú munkaidő állandó a szív és a többi szervek működése megzavarodik. Az agy sem működik rendesen. Szédülés, fülzúgás, süketség, a látási képesség csökkenése, szélütés, járnak a túl hosszú munka nyomában.” A tudósok egyébként mind megegyeznek abban, hogy az ember testének legelőnyösebb a nyolczórás munkanap.

A kapitalizmus hatása. Hogy milyen embergyilkoló a mai tőkeuralmi gazdasági rendszer, azt legjobban a katona sorozás eredményei tanúsítják. Évről-évre csökken azoknak az ifjaknak a száma, a kik katonáknak bevalnak. Így például Magyarországon nem vált be katonának száz ifju közül:

1867-ben	21	1880-ban	60
1869	„ 32	1882	„ 62
1871	„ 37	1884	„ 64
1875	„ 52	1886	„ 65
1877	„ 57	1888	„ 75
1878	„ 58	1889	„ 84

Ha valami úgy ezek a rideg számok bizonyítják, hogy a mai termelési rend satnyává teszi az emberiséget és ha ez a rend még sokáig fenáll, oda jutunk, hogy egyáltalán nem lesz ép, egészséges ember.

Szellemszikrák.

*Azok arassanak, a kik vetnek. A munkásosztály munkája gyümölcsét ne harácsolja össze a dologtalan osztály, azok tudniillik, kik semmit sem dolgoznak, semmit sem tudnak, magukon kívül senkit sem szeretnek.

*A zsinatnak egy titkos gyűlésében egy tulbuzgó főpap azon indítvány nyal lépett fel, határozza el a zsinat, hogy a papok előbb teremtettek az embereknel, más szóval, hogy az első ember pap volt. A többség azonban az indítványt elvetette, mondván, hogy ez esetben a bibliát meg kellene változni. Mert ha Ádám pap lett volna, nem Éva csábitotta volna el őt, hanem ő Évát.

*A papok az embert csak akkor becsülik meg, ha vagy sok pénze, vagy — szép felesége van. Igyekezzezzél tehát ezekre szert tenni s könnyen megszerezheted magadnak a másvilágon szükséges protekciót.

*Senkinek sem szabad kényelemben élnie mindaddig, a míg csak egy is létezik, a kinek nyomorognia kell.

*Csak az egyformaság következtében fárasztó és kellemetlen ma a munka. A foglalkozások változatossága következtében, az időszakokra osztott munka a világ legnagyobb szórakozása lesz.

***Egy el nem fogott gonosztévőhöz,**

Előre-hátra, ölvé és rabolva,

Csak légy mindég gaztettre kész!

Ha így haladsz, még egy császár-családnak
Alapító ősapja léssz.

Palágyi Lajos.

Különfélék.

Mi a szépség? Ha a régi Görögországban egy anya az istenekhez imádkozott, úgy első sorban nem boldogságért, örök üdvösségért és bűnbocsánatért könyörgött, hanem mindenekelőtt gyermekei számára kért szépséget. Görögországban ugyanis a szép iránt való rajongás olyan nagy volt, hogy csak azt becsülték, a ki szép volt. De az idő mulik és a szépség is mulandó! Egy pár századdal később már másképen vélekedtek a szépségről. Az emberi testet már nem, mint a szépség betetőzését nézik, hanem megvetik és meggyalázzák. A bölcsek szégyelték, hogy testtel bírnak, a szentek esztendőig kinozták testüket és abban látták eszményüket, ha piszkosak és rettenetesen megcsönkítettak voltak. A szépség bűn volt. A nőt a pokol előtornácjának nevezték. Sőt kimondták papi gyülekezetekben határozatilag, hogy a nő nem ember. Később aztán a bibliából bizonyították, hogy mégis csak ember. Ez a példa két különböző korszakból mutatja, hogy a szépség fogalma mennyire változott. Ebből kifolyólag világos, hogy a szépség fogalmát szigorúan meghatározni nem lehet. Az északamerikai indiánusok például, a széles, nyomot arcot, kis szemeket, kiálló pofacsontokat, alacsony homlokot, nagy, széles állt, nyomott orrt és a sárgásbarna testbőrt tartják a szépség netovábbjának. Chinában pedig, a széles arc, erősen kiálló pofacsontok, a széles orr és a hosszú, lelógó fülek a szépség ideáljai. A félévad embereknél a fehér bőr utálatos. Európai nőt ki nem állhatnak. A kínaiak határozottan esunyának tartják az europaikat, azért, mert fehér bőrük van és kiálló orruk. A sziámiak kis orrukkal, nagy orrlyukaikkal, nagy szájukkal, vastag ajkukkal a világ legszebb embereinek tartják magukat. Egy kaffer igen megharagudnék arra, ha azt mondanák neki, hogy bőre fehér, vagy hogy hasonlít egy fehérhez. Egy kokinai férfi a legnagyobb megvetéssel szól olyan nőkről, a kiknek fehér foguk van. Egy szóval, a szépség fogalma mindenütt más. Ami minálunk szép, azt másutt rútnak tartják.

Világkrónika.

— A haramia sorsa. *Laczig* csavargó néhány hét előtt *Vasics* kremsieri kereskedőt megölte. A gyilkos a büntetés-től való félelmében felakasztotta magát czellájában.

— Öngyilkos százados. *Halada* Ferencz, az osztrák landwehr-főparancsnokságnál élelmező tiszt volt, irodájában megmérgezte magát. Elváltan élt feleségétől, aki jeles orosz írónő.

— Az égő ágyban. *Pajkos* József, szemerefalvi föld-birtokos gyertyafény mellett ágyában feküdve ujságot olvasott. A lap hirtelen lobbót vetett és a szerencsétlen teljesen szénné égett.

— Megmérgezett színész család. *Pintér* Imre, az aradi szintársulat tagja családjával jóízűen evett, amint valameny-nyen hirtelen rosszul lettek. Az orvosi segítség idejekorán megmentette őket a haláltól.

— A szerelem. Stettinben (Poroszország) *Ziebel* nevű borbély, hogy a szeretőjét elvehesse, alvó feleségét megölte oly módon, hogy egy nagy konyhakéssel elvágta a nyakát.

— Bomba a szivarban. Krakauban tragikus módon pusztult el egy hivatalnok. Drága szivarra gyújtott, a melyben dinamit volt rejtve. A szivar felrobbant és a dinamit megölte a szerencsétlent.

— A pincze ádozatai. Egy bécsi korcsmáros segédjével borért ment a pinczébe. Sokáig elmaradtak, tehát utánuk néztek. Ekkor látták, hogy ott feküsznek mindketten élettelenül a pincze földjén. A kiáramló gáz megölte őket.

— Öngyilkos rendőrfőnök. Mexikó város rendőrfőnöke agyonlőtte magát. Czimborált a tolvajokkal és rájöttek. Ezért lett öngyilkos.

— Kegyetlen apa. *Rosenberg* (Bajorország) városban egy munkás halálra korbácsolta a fiát, mert egy órát lopott.

— A militarizmus áldozata. Algierben kivégeztek egy közkatonát, mert őrmesterét pofon ütötte.

— Katasztrófa a gyárban. A cambray-i határban fekvő czukorgyár egyik gőzkazána felrobbant, mely alkalommal két munkás meghalt, 12 megsebesült, köztük többen életveszélyesen.

— Hajóösszeütközés. *Torhing* (Kína, Ázsia) közelében a „Compagnie Massageres Fluviales” tulajdonában levő „Rafael” hajó egy másikkal összeütközött és elsüllyedt. Harmincz ember fult a vízbe.

— Sárgaláz. A Bakbadosból *Plymönthba* (Anglia) érkezett hajón az uton két tengerész meghalt sárgalázban.

— Vasuti szerencsétlenség. A Bécs mellett fekvő *Grusback* állomáson egy vegyesvonat az erős ködben nekiment egy tolató mozdonynak. Két utas megsérült.

— Politikai gyilkosság Szófiában. *Ivanovics* Péra, bolgár tisztet fényes nappal, a nyílt utcán egy kávéházból előrohant fegyveres csapat megtámadta, karját keresztül lötte, arcát pedig botlütésekkel szétzúzta. A banda tagjait elfogták, a tisztet pedig kórházban ápolják. *Ivanovics* a fejedelem haragosa volt.

Szerkesztői üzenetek.

K. E. U'pst. Sziveskedjék egyszer befáradni a kiadóhivatalba és akkor elejétől fogva megkapja a füzeteket.

G. H. Kolozsvár. Alkalmilag felhasználjuk.

K. Lajos asztalos, Budapest. Abban az előadásban, a melyet lapunk szerkesztője október hó 16-án a budapesti asztalosmunkások szakegyületének első felolvasó estélyén tartott Tantalus neve nem tévedésből jött szóba. Nézzon meg akármilyen világtörténetet és ráfog jönni, hogy Tantalust az éhséggel és a szomjúsággal gyötörték az alvilágban.

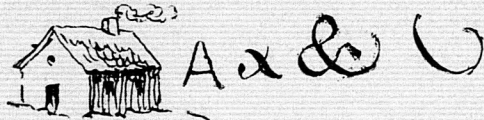
M. I. Makó. Ne kívánja tőlünk azt a munkát, mert az nagyon fáradtságos és bizony nekünk sok dolgunk van. Bizzon meg benne, hogy az elszámolás rendben van.

G. Hermann betűszedő, Kolozsvár. Nagyon elvagyunk látva talányokkal. Ha rákerül a sor, közöljük. Köszönet

F. Esztiike, Szentés. Köszönjük.

Képtalány.

DÓZSA KÁROLYTÓL

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt egy érdekes regényt, második jutalom gyanánt egy tanulságos röpiratot sorsolunk ki. A megfejtést, valamint a helyesen megfejtők névsorát a Népolvasótár 29. számában hozzuk. Megfejtési határidő október 30-ika. A Népolvasótár 25. számában közölt képtalány megfejtése:

Szabadságharcz.

Az első jutalmat Petőfi Sándor költeményeit nyerte: Csathó József Arad, Vesselényi-utca 34. A második jutalmat, „A szerelem ösvényei” című regényt nyerte: Mettykó László, cipész, Budapest, Szondy-utca 34. sz., ajtó 1. A harmadik jutalmat, egy tanulságos röpiratot nyerte: Timár Imre, kőmives, Wesselényi-utca 46. sz. 1. em. 16.

Helyesen megfejtették még a következők:

Vidékről: Ferenszy, Zipszer Vendel, Mezei Oszkár, Molnár Mihály, Pap János, Bém, Berse Ignác, Timár Jenő, Timár Miklós, Mayer Lajos, Aucsá Sándor, Adler Vincze, Fritz József, Stubenvoll Ferdinánd, Puskás Mihály, Matschiner, Gebey Sándor, (Kolozsvár), Égető János, Orvecz István, Szücs István, (H.-M.-Vásárhely), Korbély Anna (Csorna), Tabor Miklós, Csernáth Sándor, Liesman Sándor, (Maros-Vásárhely), Papper Zsigmond (Albert Irsa), Kőműves Ferencz (Temesvár), Dósai Gábor (Szentés), Grosz Hermann (Kolozsvár), Csiky Gergely (Arad), Csathó József (Arad), Barabás István, Altman Ádám (Kolozsvár), Matucsák Tivadar (Miskolcz).

Budapestről: Dávid István, Schnadenberger Ferencz, Teszársz Kálmán, Mettykó László, Szücs Gyula, Petra József, Jankó Vincze, Bukovinszky Sándor, Battá Margitka, Vittmann Róbert, Visneth Antal, Bublá Nándor, Korom István, Varju Károly, Verner Sándor, Zsulay György, Jáger István, Jakab János, Haas Ottó, Fischer Gyula, Simár Imre, Szabó József, Poleszák Gyula, Nagy Lajos, Fohn Ignác, Lusztig Ilona és Margit, Axelrad Teréz, Krigler Sándor, Stark Mátyás, Kostyál Rezső, Rajz János, Zsigmond Lajos, György János, Orsulicz Jánosné, Heiling Károly, Pafkovits Albert, Arnstein Rezső, Premer Nándor, Szakály Péter.

Minden vasárnap hozzák a folytatólagos füzetet.

A „**Népolvasótár**“ minden vasárnap jelenik meg olyan bő tartalommal, mint a mostani száma. Mindég 36 oldal, sőt több olvasnivalót nyújt. Minden vasárnap, vagy kívánatra hétköznapi házhoz hozzák és akkor fizetendő érte a 10 krajczár, a mikor egy-egy füzetét átveszik.

Ezért a hetenként tíz krajczárért páratlan sokat nyújt a „**Népolvasótár**“ Czikkei, a melyek mindenkor a **munkálgató szegény javával foglalkoznak**, a mellett, hogy lelkesítenek, tanulságosak is.

Elbeszélései, költeményei a legjobb íróktól és költőktől valók. Minden számában közöl adomákat, különféleket, tudományos apróságokat, sőt a napilapok rendes olvasását is feleslegessé teszi „**Világkrónika**“ című rovata, a melyben néhány rövid szóban a lefolyt héten az egész világon történt eseményeket felsorolja.

Minden számában közöl talányokat, a melyeknek megfejtésére érdekes könyvekből díjat tűz. Szerkesztői üzenetek rovatában olvasóinak minden kérdésére tanácsosul, felvilágosítással szolgál.

S mindennek betetőzéseül minden számában 16 oldal regényt közöl. A most kezdődő „**Titkos bűnök**“ című regény **művészi kivitelű képekkel lesz tarkítva.**

A **Népolvasótár** járatói jutalmakban is részesülnek. Ujlesztendő után minden olvasó 20 kr ráfizetés mellett megkapja:

„**Éljen a szabadság**“ című öt színben nyomott művészi kivitelű képet, ugyszintén 25 kr. ráfizetés mellett „**A nő a multban, a jelenben és jövőben**“ című 600 oldalas érdekesítő művet.

Vidéken postán küldjük a **Népolvasótárt** negyedévre 1.20 krajczárért.

A „**Népolvasótár**“ jeligeje: **Jogot és kenyert a népnek.** S mert a naplopók ezt a jelszót nem szeretik azoknak nem is kínáljuk a **Népolvasótárt**, hanem a munkálgató népnek, a mely keservesen megszenved a mindennapi falat kenyérért, kötjük a szivére, hogy támogassa a nép lapját a „**Népolvasótárt**“.

A **Népolvasótár** szerkesztősége és kiadóhivatala, a hová minden kérdés intézendő. Budapest, VII., Garay-utca 32. sz.

Lakás változás miatt elmaradt füzetekért, panaszokkal, megrendelésekkel ide tessék fordulni.

